

The background of the cover is a photograph of a calm lake at dawn or dusk. A thick layer of mist hangs over the water, partially obscuring the forested hills in the distance. In the foreground, a small wooden boat with a white stripe is floating on the water, its reflection visible. To the left, a wooden dock extends into the lake. The sky is filled with soft, golden light filtering through the clouds.

KAREN
McQUESTION

Tuvisaba

Romaan

Originaali tiitel:
Karen McQuestion
Dovetail
2020

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

See teos on väljamõeldis. Nimed, tegelased, ettevõtted, kohad, sündmused ja juhtumid on autori fantaasia vili või on neid kasutatud ilukirjanduslikus võtmes.

Tõlkinud Siiri Sau
Toimetanud Marje Mändsalu
Korrektuuri lugenud Elle Raiend
Kaane kujundanud Shasti O'Leary-Soudant

Text copyright © 2020 by Karen McQuestion. All rights reserved.
This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with Synopsis Literary Agency.
© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2022.

E05411022
ISBN 978-9949-82-918-7

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest
www.ersen.ee

*Barbara Ostropile, kes tõlgib mu teoseid saksa keelde,
muutes need oma töö käigus paremaks.*

Tegelikult ei karda me surma, vaid seda,
et keegi ei pane meie puudumist tähele
ja me kaome jäljetult.

T. S. Eliot

ESIMENE PEATÜKK

Pearl ~ 1983

Ajal on komme paljut ühtlustada. Kunagi olin ma ilus, panin päid pöörama ja köitsin imetlevaid pilke, kuid praegu ei paista ma omaealiste seast silma.

Kui näeksid mind rahva hulgas, apteegis retseptiravimit ostmas või ooteruumis istumas ja järjekordset arsti vastuvõttu ootamas, ei heidaks sa mulle teist pilku. Kui sa minule üldse mõtleksid, siis arvaksid ilmselt, et näen välja nagu armas valgepäine vanaema. Või kui oled hingelt õel, peaksid mind vanaks ja väetiks krõnksuks, kes on elanud juba liiga kaua. Ühe jalaga hauas.

Mõlemal juhul oleks sul õigus.

Kui loeksid mu eluloo lühiülevaadet, ei tunduks see kuidagi ebatavaline. See kõlaks järgmiselt: Pearl sündis 1899. aastal Wisconsinis osariigi väikelinnas jõukas keskklassi perekonnas seitsmest tütrest teisena. Ta abiellus noorelt ja tal sündis poeg. Ta jäi oma neljakümnendail eluaastail pärast abikaasa, esimese maailmasõja veterani surma leseks ega abiellunud uuesti. Abikaasa surma järel tegi ta erinevaid kontoritöid, millest ükski polnud märkimisväärne. Kuid õnnestunud investeeringud börsil tootsid talle piisavalt suurt kasumit, tänu millele soetas ta korralikud säästud. Kui Pearli isa suri, kolis ta oma lapsepõlvekoju tagasi ja veetis seal suurema osa oma vanaduspõlvest, kuni oli sunnitud halva tervise tõttu asuma elama vanadekodusse.

Niimoodi sõnastatuna tundub see äärmiselt tähtsusetu ja sündmustevaene elu. Arvatavasti teatud mõttes ongi see nii olnud. Ausõna, mu plaanid olid suuremad. Ihkasin maailmas ringi reisida ja põnevaid seiklusi kogeda. Nii palju siis sellest.

Vanadus saabub vargsi. Inimesed näevad sind teistmoodi. Nõrgemana. Nad kasutavad sõna „nõrk“, tõttavad sind aitama üle kõnniteeääre astumisel ja muud moodi. Ainuüksi sinu olemasolu on teiste jaoks probleem. Ma saan sellest aru ega solvu, kui imestad, miks jumal võtab noored, kuid jätab minusugused raugad maha. Olen tihtipeale isegi sellesama üle juurelnud. Mu keha on ammu täiesti kulunud, logiseb igatepidi, kondid kriuksuvad ja liigesed ägavad iga liigutusega.

Mul on kahetsusi, väga palju kahetsusi. Ühel õhtul voodis lamas mõistsin, et olen rikkunud kõiki kümmet käsku vähemalt korra. See oli kohutav mõte, mille muutis veel hullemaks tõdemus, et ma ei saa seda mitte kuidagi muuta. Mis tehtud, see tehtud. Tehtut ei saa olematuks muuta. Teeksin seda kindlasti, kui mulle vaid võimalus antaks.

Ma leian end iga päev palvetamas. Varem ei teinud ma seda kuigi tihti. Mind ajendab hirm. Ma ei taha minna põrgusse, kui selline koht üldse olemas on. Ja ma tean, et ei pääse paradiisi, ning see paneb mind muretsema.

Võiks ju arvata, et olen pärast pikki aastaid tark nagu vana öökull, aga tegelikult on hoopis vastupidi. Mida rohkem ma teadmisi omandan, seda vähem ma aru saan ja ebakindlamaks muutun. Aga võib-olla peabki nii olema – vanaduspõli kui müsteerium, mida tunneb ainult jumal.

Kuid ma tean üht. Ma olen ainuke elus olev inimene, kes teab Alice Louise Bennetti viimaste eluhetkede kohta tõde. Ta oli mu õde, minust ainult kaheksateist kuud vanem. Me olime erinevad nagu öö ja päev. Alice'il oli kuldne süda. Isa kutsus teda Ally-linnuks, sest ta laulis nagu ööbik. Ta armastas meie peres kõiki, aga ma uskusin alati, et mina olin ta lemmik. Ta oli meist kõigist parem.

Sellel, et ma ikka veel elus olen, peab ju olema põhjus. Olen viimasel ajal mõelnud, et võib-olla pean otsima lunastust. Sellepärast

näen kõvasti vaeva, et oma käitumist parandada ja osa enda tehtud kahjust heastada. Kui ma Looja ette astun ja tema küsib: „Pearl, mida sul enda õigustuseks öelda on?“, siis soovin, et saaksin vähemalt vastata, et ma püüdsin. Parem hilja kui mitte kunagi. Üritamine peab ometi midagi tähendama.

Alice lahkus siitilmast väga noores eas, üheksateistaastaselt. Minu ja mu rumala uhkusega oleks ta elanud palju kauem. Tema surm oli suur kaotus.

Pärast Alice'i lahkumist siitilmast ei olnud enam miski sama. Ma igatsen siiani tema järele.

TEINE PEATÜKK

1983

Joe oli parajasti rühmateraapias, kui sai teada, et keegi oli tulnud teda välja kirjutama ja ta lahkub varsti kliinikust. See oli üllatus. Alles sellel hommikul oli doktor Jensen talle öelnud, et ta pole Trendale'i psühhiaatrilise ravi keskusest väljasaamiseks kaugeltki valmis. Hea arst ütles tõsisel ilmel: „Minu professionaalse arvamuse järgi vajad sa ikka veel palju abi. Niisugust, mida saab ainult siin.“

„Ma olen seaduse järgi täiskasvanu,“ tähendas Joe. „Võin ennast ise välja registreerida, kas pole?“ See oli loogiline. Ta oli kahekümne kahe aastane, piisavalt vana, et valimas käia, alkoholi juua ja autot juhtida. Ta oleks pidanud olema võimeline oma tervise kohta ise otsuseid langetama.

Doktor Jensen raputas pead. „Mitte sel juhul, kui sind peetakse iseendale või teistele ohtlikuks.“

„Aga ma pole ju. Ma mõtlen, et ohtlik.“ See oli naeruväärne, et tema terves mõistuses kaheldi. Joe ei tarvitanud uimasteid ega alkoholi. Ta polnud kunagi hallutsinatsioonide kogunud. Seda küll, kaks tema korduvat unenägudest olid vägivaldsed, aga tema ise ei olnud vägivaldne. Isegi lapsena oli ta kaklustest kooliõuel kõrvale hoidnud. Niisugused asjad lihtsalt polnud talle omased.

„Ma saan su seisukohast aru, aga tegelikult on see minu otsustada.“ Arst patsutas talle sõbralikult õlale. „Ma tean, et see on raske, aga me jõuame sinna, Joe. Kannatust, poja. Kannatust.“

Tõrjuvad sõnad olid mõeldud julgustamiseks. Joe ei viibinud ametlikult vanglas, aga see tundus nii. Uksed olid lukus, personal luges nii temale tulnud kui ka tema saadetud kirju ja kuulas telefonikõnesid pealt. Ta oli korduvalt kahetsenud, et oli üldse oma isale südant puistanud. See oli olnud viga. Isa oli rääkinud sellest kasuemale, kes oli muretsemisest aru kaotanud. Kui Joe päris aus oli, siis oli tal selleks täiesti põhjust. Ta oli rohkem kui üks kord kogu pere oma kisaga üles ajanud. Mõne aja pärast hakkas magamaminek temas ärevust tekitama, mispeale ta jäi võimalikult kauaks üles ja jõi paar õlut, lootes, et see vaigistab unenägusid. Isegi töökaaslased panid tähele, et hommikuti vantsis ta tööpostile kurnatult, kotid silmade all. Halvimal juhtumil kõndis Joe unes oma õe tupp, ajas ta üles ja pomises, nii et too lõi kartma. Teadmine, et ta seda tegi, hirmutas teda samapalju kui ülejäänud perekonda.

Selleks ajaks oli Joe elanud oma perekonna juures ainult kuu aega. Ta oli kolinud koju pärast seda, kui ta üürileandja oli müünud hoone kinnisvaraarendajale, kes kavatses muuta üürimaja korterelamuks. Joe oli plaaninud elada vanemate juures kõige rohkem kuu või kaks, kuni leiab endale uue üüripinna. Ning nii olekski läinud, kui poleks olnud neid unenägusid ja kasuema hirme.

Järgmisena mäletas Joe seda, et vanemad viisid ta Põhja-Wisconsinisse ja registreerisid ravikeskusesse ning tema oli üksnes nende rahustamiseks vastumeelselt nõustunud. Valged kitlid keskuses tõotasid talle abi, aga tema polnud kolme kuu jooksul saanud muud kui ainult palju rääkida ja suurel hulgal tablette. Tabletid aitasid vähemalt unenägusid tuhmistada, aga need polnud tegelikult lahendus. Joe oli valmis ennast täiesti terveks kuulutama ja siis koju minema, et probleemiga ise tegelda, kuid iga kord, kui ta selle teema üles võttis, vastas doktor Jensen, et ta pole valmis. „Sa hoiad end tagasi, Joe. Kui sa soovid, et me sind aitaksime, siis pead sa ennast avama.“

Teadasaamine, et ta võib juba sellel päeval Trendale'ist lahkuda, oli nagu kuuldis, et kuberner oli talle ootamatult armu andnud.

Teate saabumisel oli ta üks kaheksast inimesest, kes istusid kõvadel plasttoolidel ringis. Televiisor ruumi teises otsas oli jäänud mängima eelmise rühma seansist „Praegused sündmused“, mis sisaldas kella

viieste uudiste vaatamist ja siis nende üle arutamist. Joe rühma seansi nimi oli „Avatud arutelu“ ja teema valis see töötaja, kes seansi juhtis.

Pildid televiisoriekraanil häirisid Joed. Ta teadis isegi seda kuulmata Sony Walkmani reklaami ja tsiteeris mõttes: „Sony uus kassetmak on ainuke, mis on nii väike nagu kassetikarp. Imelise heliga Super Walkman!“ Tekstiriba ekraani allservas kuulutas: „Müügil juba septembris!“ Uus makk nägi vinget välja, kuid Joe ei kavatse nud oma toas olevat välja vahetada. Ta oli vaid mõne kasseti kaasa võtnud, sest polnud arvanud, et on nii kaua ära. Joan Jett & the Blackhearts. Fleetwood Mac. Hall and Oates. Enne Trendale'i tulekut oli ta kuulanud oma Walkmani iga päev, ent siin oli see maha laidetud väitega, et ta kasutab seda kui puhvrit, et ei peaks tegelema tegelikkusega. Ta tundis muusika pidevast olemasolust puudust.

Trendale'i psühhiaatrilise ravi keskus oli tugevalt graafikute ehk teisiti öeldes asjade usku, mis ei lasknud tal ärkamisest kuni tulede kustutamiseni tegevuseta olla. Unegraafik, söömisgraafik, trenni-graafik ja loomulikult teraapiagraafik. Joe osales paljudel rühma-teraapiaseanssidel ja käis regulaarselt doktor Jenseni individuaalsetel vastuvõttudel. Ning regulaarselt plaanitud tegevuste vahele olid pikitud veel muusika- ja kunstiteraapia.

Personal tundus uskuvat, et nende teraapia koos õigete ravimitega suudab terveks teha ükskõik kelle. Joe osutus raskeks juhtumiks, kuid talle kinnitati, et tema suhtes ei anta niipeagi alla.

Ta püüdis, ta tõepoolest püüdis. Joe oli oma elu viimset kui sündmust lahanud, keskendudes iseäranis oma ema surmale ja isa uuele abielule, sest doktor Jensen arvas, et tema häirivaid unenägusid põhjustab lapseõlvetrauma. See oli küll tõsi, et Joe ema oli autoõnnetuses surma saanud, kui Joe oli alles väga väike, ja isa oli uuesti abiellunud, kui Joe käis esimeses klassis, kuid kumbki neist sündmustest ei tundunud talle hirmus traumaatilisena. Ta oli autoõnnetuse ajal isaga kodus olnud ja ta ei mäletanud ema üldse. Varsti pärast ema surma olid tema ja isa kolinud tädi Betsy juurde, kes oli olnud heasüdamlik ja hoolitsev. Selles polnud midagi traumaatilist. Nad elasid tädi juures kaks aastat, kuni isa kohtas Joe kasuema ja temaga abiellus. Joe kohanes uue perekonna dünaamikaga hästi.

Sellest oli abi, et tema kasuema oli kena naine, kes armastas ta isa, suhtus Joesse hoolivalt ja oli hea kokk. Ning kui ta oli sünnitanud Joele väikese õe Linda, oli neist saanud tõeline perekond. Sellest peale oli ta Joe ema. Joe ei suutnud meenutada ühtki traumat, ükskõik kui väga ta ka püüdis.

Sel päeval, mil ta vabadusse lasti, juhtis rühma õde Fletcher, kes algatas teema „Edusammud“, mis oli üksnes kaval moodus panna nad rääkima oma probleemidest ja sellest, kuidas nad hakkama saavad. Nad selgitasid ringis järjekorras neid siia toonud sündmusi ja rääkisid sellest, kuidas Trendale on aidanud neil oma seisundit parandada. See võinuks olla selle raviasutuse reklaam.